

CZĘŚĆ II

KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY DUBICZE CERKIEWNE

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Dubicze Cerkiewne opracował zespół projektowy w następującym składzie :

1. mgr inż.arch. Wiktor Panfiluk	- główny projektant, koordynacja prac, opracowanie zagadnień urbanistycznych (uprawnienia urbanistyczne nr ewid. 557/88),
2. mgr Anastazja Brzozowska	- demografia, zagadnienia kulturowe, społeczne i gospodarcze,
3. mgr Mikołaj Patejuk	- ochrona i kształtowanie środowiska przyrodniczego,
4. mgr inż.arch. Joanna Lipska	- zagadnienia przestrzenne i opracowanie graficzne,
5. mgr inż. Czesława Kruszewska	- gospodarka wodna, ściekowa i odpadami,
6. inż. Elżbieta Kępska	- energetyka i telekomunikacja,
7. mgr inż. Jan Kruszewski	- komunikacja,
8. tech.drog. Maria Popławska	- prace graficzne i techniczne

SPIS TREŚCI

	str.
1. POLITYKA PRZESTRZENNA GMINY.....	4
1.1. Kierunki rozwoju funkcji gminy i wiejskich jednostek osadniczych.....	4
1.2. Ograniczenia rozwoju gminy.....	6
1.3. Szanse rozwoju gminy.....	6
1.4. Cele rozwoju przestrzennego gminy.....	7
1.4.1. Główne cele rozwoju.....	7
1.4.2. Cele ekologiczne rozwoju.....	8
1.4.3. Cele społeczne w zagospodarowaniu przestrzennym.....	8
1.4.4. Cele rozwoju gospodarczego.....	8
1.4.5. Cele rozwoju komunikacji.....	9
1.4.6. Cele rozwoju infrastruktury technicznej.....	9
1.5. Obszary, dla których sporządzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego jest obowiązkowe.....	10
2. KIERUNKI I ZADANIA W ZAKRESIE OCHRONY, KSZTAŁTOWANIA I ZAGOSPODAROWANIA ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO.....	11
2.1. Sieć dolin rzecznych.....	11
2.2. Lasy.....	12
2.3. Zieleń urządzona.....	13
2.4. Obiekty i obszary prawnie chronione.....	14
2.5. Kierunki ochrony sanitarnej środowiska.....	15
2.5.1. Kierunki i zadania w zakresie ochrony wód powierzchniowych i podziemnych.....	15
2.5.2. Kierunki ochrony sanitarnej powietrza atmosferycznego.....	16
2.5.3. Kierunki ochrony ludzi i środowiska przed hałasem i wibracjami.....	17
2.5.4. Kierunki i zadania w zakresie ochrony ludzi i środowiska przed szkodliwym elektroenergetycznym promieniowaniem niejonizującym.....	18
2.5.5. Kierunki i zadania w zakresie ochrony powierzchni ziemi.....	19

3. KIERUNKI I ZASADY OCHRONY I WZBOGACANIA ŚRODOWISKA KULTUROWEGO GMINY.....	21
3.1. Ochrona obiektów zabytkowych.....	21
3.2. Ochrona stanowisk archeologicznych.....	21
3.3. Tworzenie nowych wartości kulturowych.....	22
4. KIERUNKI I ZADANIA ROZWOJU INFRASTRUKTURY SPOŁECZNEJ I OBSZARÓW DLA TYCH POTRZEB.....	22
4.1. Tendencje demograficzne.....	22
4.2. Kierunki przekształceń i rozwoju mieszkalnictwa.....	23
4.3. Kierunki przekształceń i rozwoju usług.....	23
5. KIERUNKI ROZWOJU EKONOMICZNEGO GMINY.....	26
5.1. Tworzenie warunków do rozwoju rolnictwa i jego otoczenia.....	26
5.2. Kierunki rozwoju działalności gospodarczej.....	27
5.3. Rozwój urządzeń wypoczynku i turystyki.....	27
5.4. Obszary przekształceń przestrzennych.....	29
6. KIERUNKI I ZADANIA ROZWOJU KOMUNIKACJI.....	30
6.1. Układ drogowy.....	30
6.2. Techniczne zaplecze motoryzacji.....	33
6.3. Kolej.....	34
6.4. Komunikacja autobusowa.....	34
6.5. Ścieżka rowerowa.....	35
7. KIERUNKI I ZADANIA ROZWOJU INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ.....	35
7.1. Zaopatrzenie w wodę.....	35
7.2. Odprowadzenie i oczyszczanie ścieków sanitarnych.....	37
7.3. Usuwanie i unieszkodliwianie odpadów stałych.....	39
7.4. Kierunki rozwoju systemu elektroenergetycznego.....	43
7.5. Kierunki rozwoju ciepłownictwa.....	44
7.6. Kierunki rozwoju gazownictwa.....	45
7.7. Kierunki rozwoju telekomunikacji.....	45
8. OBRONA CYWILNA I OCHRONA PRZECIWPOŻAROWA.....	46
8.1. Obrona cywilna.....	46
8.2. Ochrona przeciwpożarowa.....	47
9. KIERUNKI DZIAŁAŃ I ZADANIA WŁADZ SAMORZĄDOWYCH W CELU REALIZACJI POLITYKI.....	47

1. POLITYKA PRZESTRZENNA GMINY

1.1. Kierunki rozwoju funkcji gminy i wiejskich jednostek osadniczych

1/ **Funkcje gminy** przewidywane do rozwoju:

- a) Funkcja rolnicza ukierunkowana na uprawę zbóż i ziemniaków oraz hodowlę bydła, trzody chlewnej oraz drobiu.
Rozwój poszczególnych kierunków produkcji rolnej będzie uzależniony od warunków ekonomicznych i polityki państwa.
- b) Funkcja gospodarki leśnej rozwijana na bazie Puszczy Białowieskiej, jeżeli będą możliwości pozyskiwania surowca drzewnego - mimo podniesienia statusu jej ochrony ekologicznej, prowadzenie zalesień gruntów marginalnych, zwłaszcza skarbu państwa z udziałem budżetu centralnego.
- c) Funkcja produkcyjna bazująca głównie na lokalnych surowcach leśnych Puszczy Białowieskiej.
Rozwijać się tu będą zakłady usługowe przeróbki surowca drzewnego, a ponadto zbieractwo runa leśnego.
- d) Funkcja wypoczynku i turystyki rozwijana na bazie Puszczy Białowieskiej, zbiornika wodnego w Dubiczach Cerkiewnych oraz projektowanych zbiorników wodnych Czechy Orlańskie i Wojnówka.
Rozwijać się tu będzie wypoczynek codzienny i świąteczny, wypoczynek pobytowy w tym agroturystyka oraz turystyka.
- e) Funkcja ekologiczna wynikająca z wysokich walorów przyrodniczych Puszczy Białowieskiej, z tendencją rozwoju w związku z projektem podniesienia statusu jej ochrony.
- f) Funkcja mieszkaniowa rozwijana we wszystkich miejscowościach, w tym dla ludności nierolniczej w Dubiczach Cerkiewnych.
Wobec przewidywanego ubytku ludności gminy funkcja ta będzie cechować się stabilnością.
- g) Funkcja obsługi ludności w poszczególnych wsiach na terenie gminy, wobec przewidywanego zmniejszania się zaludnienia będzie kształtować się na dotychczasowym poziomie, a dalszy jej rozwój może dotyczyć poprawy jakościowej bazy materialnej.

2/ **Funkcje jednostek osadniczych** będą w miarę stabilne rodzajowo, ze zróżnicowaną dynamiką rozwojową poszczególnych jednostek.

- a) Gminny ośrodek rozwoju w Dubiczach Cerkiewnych pełnić będzie funkcje:
- obsługi ludności gminy w zakresie: administracji samorządowej i gospodarczej, szkolnictwa podstawowego, zdrowia i pomocy społecznej, kultury, sportu, handlu, gastronomii, finansów i innych,
 - obsługi rolnictwa,
 - obsługi komunikacji,
 - turystyki i wypoczynku na bazie ośrodka nad zbiornikiem wodnym oraz obiektów i urządzeń zlokalizowanych we wsi.
- b) Miejscowości z możliwością rozwoju funkcji usługowej, produkcji rolniczej oraz mieszkaniowo-usługowej:
- Stary Kornin z funkcją usługową w zakresie: kultury, handlu, poczty i innych; funkcją produkcji rolniczej na bazie Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej oraz funkcją mieszkaniowo-usługową.
 - Grabowiec z funkcją usługową w zakresie: handlu, kultury i innych; funkcją rolniczą oraz funkcją mieszkaniowo-usługową.
- c) Miejscowości z możliwością rozwoju funkcji turystyczno-wypoczynkowej, funkcji rolniczej oraz funkcji mieszkaniowo-usługowej
- Starzyna z funkcją turystyczno-wypoczynkową na bazie istniejącego ośrodka wypoczynkowego, funkcją mieszkaniowo-usługową.
 - Czechy Orlańskie z funkcją turystyczno-wypoczynkową na bazie projektowanego zbiornika wodnego, funkcją rolniczą oraz funkcją mieszkaniowo-usługową.
 - Wojnówka z funkcją turystyczno-wypoczynkową na bazie projektowanego zbiornika wodnego, funkcją rolniczą oraz funkcją mieszkaniowo-usługową.
- d) Miejscowości pozostałe o funkcjach rolniczych oraz mieszkaniowo-usługowych, a we wsiach puszczańskich o funkcjach letniskowych i agroturystycznych.

1.2. Ograniczenia rozwoju gminy

W rozwoju społeczno-gospodarczym i przestrzennym gminy Dubicze Cerkiewne można wyodrębnić problemy i ograniczenia rozwojowe, których rozwiązanie wymagać będzie dodatkowych działań i nakładów finansowych.

Z uwarunkowań rozwoju przestrzennego gminy wyłaniają się następujące problemy rozwojowe:

- a) brak przemysłu i wykształtowanej sieci usług dla ludności mogących zabezpieczyć miejsca pracy dla ludności pozarolniczej oraz ludności zbędnej w rolnictwie,
- b) ograniczające rozwoju rolnictwa wynikające z :
 - ograniczenia stosowania nawozów sztucznych i środków ochrony roślin na obszarach przyrodniczych prawnie chronionych,
 - niskiej wartości wskaźnika jakości przestrzeni produkcyjnej,
 - depopulacja i starzenie się ludności wiejskiej,
- c) braki w systemach infrastruktury technicznej, a w szczególności w: kanalizacji sanitarnej, gazownictwie, telekomunikacji i utylizacji odpadów stałych,
- d) ograniczenia wynikające z zakazów i nakazów określonych w projektowanych aktach prawnych podnoszących rangę ochrony Puszczy Białowieskiej,
- e) stosunkowo ograniczona atrakcyjność stałego zamieszkania na terenie gminy dla ludzi młodych - ograniczająca pozyskiwanie kadr wysoko-kwalifikowanych z wyższym wykształceniem,
- f) uwarunkowania wynikające z ochrony środowiska i ochrony gruntów rolnych i leśnych,
- g) mało atrakcyjność kulturowa obszaru gminy,
- h) potencjalne zagrożenie w sterowaniu procesami inwestycyjnymi wynikające z utraty mocy prawnej z końcem 1999r. planów zagospodarowania przestrzennego gminy uchwalonych przed 01 stycznia 1995 roku.

1.3. Szanse rozwoju gminy

Z uwarunkowań rozwoju przestrzennego gminy wyłaniają się pewne szanse rozwojowe, które należy wykorzystać w polityce gospodarczej i przestrzennej. Te elementy polityki rozwoju powinny być przedmiotem promocji gminy potencjalnym inwestorom.

Szansami rozwoju gminy są :

- a) warunki przyrodnicze do rozwoju turystyki i wypoczynku wynikające z istnienia na terenie gminy rezerwatów przyrody - Czechy Orlańskie i Starzyna, obszaru chronionego krajobrazu Puszczy Białowieskiej prze-

widowanego do podniesienia rangi ochronnej oraz zbiornika wodnego Bachmaty w Dubiczach Cerkiewnych i projektowanych zbiorników wodnych w Czechach Orłańskich i Wojnówce.

Występowanie obszarów o wysokich walorach środowiska przyrodniczego umożliwią rozwój różnorodnych form rekreacji: wypoczynku pobytowego, codziennego i świątecznego, agroturystyki oraz turystyki kwalifikowanej i krajoznawczej o zasięgu regionalnym i krajowym.

- b) dobre gleby północnej części gminy, stanowiące warunki do rozwoju rolnictwa, w tym również rolnictwa ekologicznego.
- c) położenie gminy w ciągach dróg wojewódzkich oraz linii kolejowej Siedlce - Siemianówka, stwarzają możliwość rozwoju urządzeń obsługi komunikacyjnej i turystyki.
- d) występowanie rezerw terenów przemysłowo-składowych i pod usługi wyznaczonych w planach miejscowych stwarzają możliwości rozwoju lokalnych i ponadlokalnych urządzeń usługowych i produkcyjnych.
- e) możliwość rozwoju infrastruktury technicznej, a w szczególności kanalizacji sanitarnej w Dubiczach Cerkiewnych i gazyfikacji gminy.
- f) istniejące i udokumentowane złoża kruszyw.

Czynnikami rozwoju gminy, które muszą być brane pod uwagę są :

- a) walory użytkowe wytworzone przez naturę (gleba, wody, klimat, krajobraz, ukształtowanie powierzchni, surowce mineralne),
- b) walory użytkowe będące wytworem działań człowieka (obiekty produkcyjne, infrastruktury technicznej i społecznej),
- c) instytucje zajmujące się promocją i rozwojem gminy zlokalizowane poza terenem gminy (banki, agencje rozwoju i inne elementy składające się na tzw. otoczenie biznesu),
- d) odmienność kulturowa i religijna gminy,
- e) atrakcyjność miejsc przebywania (tradycje mieszkańców, gościnność, porządek w obejściach i na ulicach, zagospodarowanie terenów, urządzenia umożliwiające realizację różnych potrzeb w zakresie wypoczynku, rozrywki, a także stan środowiska naturalnego).

1.4. Cele rozwoju przestrzennego gminy

1.4.1. Główne cele rozwoju

- a) Głównym celem rozwoju gminy jest zapewnienie mieszkańcom pracy i dochodów pozwalających na godziwy, w odczuciu społecznym, poziom życia.
- b) W rozwoju gminy należy dążyć do zaspokojenia potrzeb społeczności lokalnej i zabezpieczenia powiązań społeczno-ekonomicznych terenów wiejskich z miastem powiatowym, z gminami sąsiednimi i województwem w sferach: społecznej, ekologicznej i infrastruktury technicznej.

- c) Należy wykorzystać dla rozwoju istniejące położenie gminy w strefie krajobrazu chronionego Puszczy Białowieskiej, na trasie drogi wojewódzkiej Nr 691, przy linii kolejowej oraz istniejące walory rolniczej przestrzeni produkcyjnej i walory przyrodnicze do wykorzystania rekreacyjnego, majątek trwały i istniejący potencjał infrastrukturalny.
- d) Społecznym efektem rozwoju gminy będzie poprawa szeroko rozumianych warunków życia mieszkańców.

1.4.2. Cele ekologiczne rozwoju

- a) Ochrona funkcjonowania i zachowanie ciągłości przestrzennej systemu środowiska przyrodniczego.
- b) Wzbogacenie i racjonalne wykorzystanie walorów systemu przyrodniczego dla rekreacji i rolnictwa.
- c) Zapewnienie co najmniej normatywnych warunków sanitarnych zamieszkiwania ludności w zakresie: jakości powietrza atmosferycznego, poziomu hałasu i wibracji oraz elektromagnetycznego promieniowania niejonizującego.

1.4.3. Cele społeczne w zagospodarowaniu przestrzennym

- a) Tworzenie warunków do wzrostu ilości miejsc pracy, szczególnie w urządzeniach obsługi rolnictwa, ludności wiejskiej i turystyki.
- b) Rozwój mieszkalnictwa poprzez podnoszenie standardu cywilizacyjnego zamieszkania i podnoszenia standardu technicznego wyposażenia mieszkań.
- c) Podnoszenie poziomu wykształcenia ludności, rozwoju kultury, sportu, ochrony zdrowia i opieki społecznej.
- d) Walka z patologią społeczną na wsi (pijaństwo i narkomania).

1.4.4. Cele rozwoju gospodarczego

- a) Efektywne wykorzystanie niezagospodarowanego majątku produkcyjnego surowców lokalnych, zasobów pracy i tradycji produkcyjnych.
- b) Rozwój funkcji produkcyjnych na wyznaczonych dla tego celu terenach.
- c) Poprawa struktury obszarowej gospodarstw rolnych.
- d) Rozwój urządzeń obsługi rolnictwa i wsi.
- e) Właściwe wykorzystanie możliwości produkcyjnej rolnictwa zgodnie z uwarunkowaniami wynikającymi z jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej.
- f) Rozwój funkcji turystycznych i wypoczynkowych nad zbiornikiem wodnym Bachmaty w Dubiczach Cerkiewnych i w obszarze strefy obszaru chronionego Puszczy Białowieskiej.

1.4.5. Cele rozwoju komunikacji

- a) Zapewnienie funkcjonowania w odpowiednim standardzie prędkości i swobody ruchu kołowego tranzytowego na drogach wojewódzkich.
- b) Zapewnienie sprawnych zewnętrznych i wewnętrznych powiązań transportowych sieci osadniczej gminy z obszarami województwa, powiatu i gmin sąsiednich.
- c) Zaspokojenie wewnętrznych potrzeb transportowych podmiotów społecznych, gospodarczych i mieszkańców gminy w preferowanym przez nich standardzie - głównie dróg powiatowych i gminnych oraz komunikacją zbiorową.
- d) Podnoszenie standardu wyposażenia w urządzenia obsługi komunikacji i turystyki motorowej zwłaszcza drogi wojewódzkiej nr 691 i pozostałych dróg wojewódzkich i powiatowych.
- e) Budowa ścieżek rowerowych na trasach dojazdowych do obiektów i obszarów atrakcyjnych kulturowo, krajobrazowo i turystycznie.

1.4.6. Cele rozwoju infrastruktury technicznej

- a) Zaspokajanie zapotrzebowania podmiotów gospodarczych społecznych i mieszkańców na dostawę w preferowanym przez nich standardzie ilościowym i jakościowym: wody, energii elektrycznej, gazu i usług telekomunikacyjnych.
- b) Ochrona wody, powietrza, gleby i środowiska przyrodniczego, a także miejsc zamieszkania ludności przed zanieczyszczeniami ściekami sanitarnymi odpadami stałymi i energetycznymi.
- c) Zmniejszenie uciążliwości kolizji między sieciami i urządzeniami infrastruktury technicznej, a siecią osadniczą i elementami systemu przyrodniczego gminy.
- d) Sprawne i niezawodne funkcjonowanie systemów infrastruktury technicznej, zapewniające zaspokojenie potrzeb w sposób ciągły i efektywny ekonomicznie.

1.5. Obszary, dla których sporządzanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego jest obowiązkowe

Obowiązek opracowywania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego wynika z art. 13 ustawy z dnia 7 lipca 1994r. o zagospodarowaniu przestrzennym.

1. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego sporządza się obowiązkowo :

a) gdy przepisy szczególne tak stanowią, tj. :

- w przypadku gdy realizacja inwestycji wymaga uzyskania zgody odpowiedniego organu na przeznaczenie gruntów rolnych lub leśnych na cele nierolnicze lub nieleśne, co wynika z art. 7 ustawy z dnia 3 lutego 1995r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych,

- dla obszarów i zespołów poddawanych ochronie, co wynika z art. 34 ust.2 ustawy z dnia 16 października 1991r. o ochronie przyrody,

b) dla obszaru, na którym przewiduje się realizację programów zawierających zadania rządowe i wojewódzkie służące realizacji ponadlokalnych i regionalnych celów publicznych,

c) dla obszaru, na którym przewiduje się zadania dla realizacji lokalnych celów publicznych, z wyjątkiem zadań związanych z budową urządzeń infrastruktury technicznej w granicach pasa drogowego.

Zadaniem dla realizacji celów publicznych jest każda działalność państwa lub właściwej jednostki samorządu terytorialnego, wynikająca z ustaw, o ile wymaga ustalenia warunków zabudowy i zagospodarowania terenu i jest finansowana w całości lub części z budżetu państwa lub właściwej jednostki samorządu terytorialnego. Za zadanie dla realizacji celów publicznych może być także uznane na wniosek właściwego ministra lub wojewody zadanie służące realizacji ponadlokalnych celów publicznych realizowane w całości ze środków własnych inwestora.

2. Nie ustala się terenów, dla których obowiązek sporządzenia planu miejscowego wynikałby ze względu na istniejące uwarunkowania.

3. Nieobligatoryjne sporządzanie planów miejscowych może następować na wniosek właścicieli gruntów innych niż gmina w terminach i na warunkach zależnych od porozumienia zarządu gminy i wnioskodawcy oraz uchwały intencyjnej rady gminy.

Powyższe dotyczyć może terenów wyznaczonych w studium pod zabudowę mieszkaniową, produkcyjno-usługową i rekreacyjną.

2. KIERUNKI I ZADANIA W ZAKRESIE OCHRONY, KSZTAŁTOWANIA I ZAGOSPODAROWANIA ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO

Zakłada się zachowanie podstawowych elementów systemu przyrodniczego gminy - ochronę i wzbogacanie walorów ekologicznych, wartości użytkowych oraz ich racjonalne wykorzystanie w rozwoju gminy przy zapewnieniu sprawnego funkcjonowania całego systemu przyrodniczego w powiązaniu z systemem wojewódzkim i krajowym.

2.1. Sieć dolin rzecznych

a) Sieć dolin rzecznych tworzą :

- dolina rzeki Orlanka - wieloprzestrzenny element systemu przyrodniczego stanowiący ciąg powiązań przyrodniczych o znaczeniu regionalnym i funkcjach: ekologicznej, krajobrazowej, gospodarczej i rekreacyjnej w przypadku zrealizowanego zbiornika wodnego Bachmaty w Dubiczach Cerkiewnych,
- doliny rzek: Orla (kanał Istok), Perebel, Policzna i pozostałych dolin mniejszych cieków wodnych oraz obniżen terenowych - elementy drobnoprzestrzenne systemu przyrodniczego, stanowiące ciągi przyrodnicze o znaczeniu lokalnym i funkcjach: ekologicznych, krajobrazowych i gospodarczych.

b) Podstawowe kierunki zagospodarowania tych obszarów to:

- zachowanie funkcji i walorów środowiska ekologicznego,
- ochrona przed zainwestowaniem i degradacją, w szczególności sanitarną.

c) Realizacja w/w kierunków wymagać będzie uwzględniania w planach miejscowych zagospodarowania przestrzennego i decyzjach o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu w szczególności :

- utrzymania dotychczasowego sposobu użytkowania jako ciągów naturalnej zieleni łąkowo-pastwiskowej z lokalnymi skupiskami wysokiej zieleni łąkowej wraz z dopuszczeniem realizacji w ich obrębie obiektów małej retencji wodnej,
- zakazu wykonywania prac ziemnych naruszających w sposób istotny rzeźbę terenu i układ stosunków wodno-gruntowych,
- ustalenia zakazów :
 - odprowadzania ścieków sanitarnych (nieoczyszczonych i oczyszczonych) w ilości, która nie pozwala na utrzymanie odpowiedniej (planowanej) klasy czystości wód poszczególnych odbiorników,
 - realizacji obiektów kubaturowych oraz zbiorników i rurociągów do magazynowania i transportu olejów i smarów,

- zakładania i budowy stacji paliw,
- lokalizacji wysypisk odpadów stałych i płynnych.

2.2. Lasy

a) Kompleksy leśne, a w tym :

- lasy Puszczy Białowieskiej - wielkoprzestrzenny element ekosystemu przyrodniczego wchodzący w skład Krajowego Ekologicznego Systemu Obszarów Chronionych (E.S.O.CH.) o znaczeniu europejskim pełniący funkcje: ekologiczną, bioklimatyczną, krajobrazową, naukowo-dydaktyczną, turystyczną i gospodarczą. Lasy Puszczy Białowieskiej posiadają status ochronny obszaru chronionego krajobrazu, a ponadto podlegają ochronie i zagospodarowaniu leśnemu w sposób specjalny jako wzorcowy Leśny Kompleks Promocyjny (L.K.P.),
 - pozostałe kompleksy leśne występujące na obszarze gminy - elementy drobnoprzestrzenne systemu przyrodniczego gminy o znaczeniu lokalnym, które w powiązaniu z ciągami ekologicznymi ekosystemu dolin rzecznych zachowują ciągłość układu przestrzennego. Pełnią funkcje ekologiczne, krajobrazowe i gospodarcze.
- Lasy są potencjalnym obszarem rozwoju związanego z w/w funkcjami.

b) Podstawowe kierunki zagospodarowania obszarów leśnych to :

- ochrona walorów przyrodniczych i użytkowych,
- utrzymanie trwałości i ciągłości przestrzennej funkcjonowania lasów w ramach systemu ekologicznego gminy, powiatu i województwa oraz racjonalne wykorzystanie dla potrzeb gospodarczych i rekreacyjno-wypoczynkowych.

c) Realizacja w/w kierunków wymagać będzie, w szczególności :

- zachowania lasów jako elementów krajobrazu naturalnego,
- respektowania ustaleń dotyczących zasad ochrony i zagospodarowania obszaru chronionego krajobrazu „Puszcza Białowieska” zawartych w rozporządzeniu Nr 4/98 Wojewody Białostockiego z dnia 20 maja 1998r.
- uwzględniania w planach urządzania lasu oraz w planach miejscowych zagospodarowania przestrzennego zasad postępowania ochronnego i hodowlanego określonych w załączniku do decyzji Nr 23 Ministra OŚZNiL z dnia 8 listopada 1994r. w sprawie uznania lasów Puszczy Białowieskiej za wzorowy Leśny Kompleks Promocyjny (L.K.P.),
- prowadzenia gospodarki leśnej zgodnie z ustaleniami planów urządzania lasów uwzględniających zasadę powszechnej ochrony, trwałości utrzymania ciągłości użytkowania oraz dostosowania do ustalonych w

planie funkcji i form użytkowania niezależnie od struktury własnościowej lasów,

- udostępniania i częściowego przystosowywania kompleksów leśnych dla potrzeb rekreacyjno-wypoczynkowych,
- wykonywania rekultywacji wyrobisk poeksploatacyjnych o kierunku leśnym,
- powiększania powierzchni i zasobów leśnych poprzez zalesianie gruntów marginalnych wynikających z ustaleń granic polno-leśnych określonych w planie zagospodarowania przestrzennego gminy,
- wprowadzania do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego zakazów i ograniczeń dotyczących głównie:
 - zmniejszania powierzchni leśnej na cele nieleśne,
 - zabudowy z wyjątkiem urządzeń integralnie związanych z ich funkcją,
 - realizacji przebiegu urządzeń liniowych (linii elektroenergetycznych, gazociągów, ropociągów, kolektorów sanitarnych itp.) wymagających znacznej przecinki drzew,
 - wykonywania melioracji trwale naruszających układ stosunków wodnych w dolinach rzecznych na obszarach leśnych i prac ziemnych naruszających w istotny sposób rzeźbę terenu,
 - lokalizacji składowisk odpadów przemysłowych i komunalnych.

2.3. Zieleń urządzona

- a) Parki, skwery, zieleń uliczna (drogowa), ogrodów przydomowych, przy-cerkiewna, cmentarna itp. - elementy uzupełniające system przyrodniczy gminy o znaczeniu lokalnym funkcjonujące głównie we wsi gminnej oraz w innych większych jednostkach osadniczych gminy.
- b) Podstawowy kierunek zagospodarowania zieleni urządzonej to ochrona jej powierzchni i form zagospodarowania przed likwidacją z wyjątkiem szczególnych przypadków realizacji bardzo ważnych elementów komunikacyjnych lub infrastrukturalnych.
- c) Realizacja ochrony zieleni urządzonej wymagać będzie, w szczególności :
 - zakazu przeznaczania tych terenów na inne cele w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego i decyzjach o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenów,
 - doboru odpowiednich do warunków siedliskowych i układów przestrzennych gatunków zieleni,

- zachowania funkcji zieleni cmentarnej łącznie z ich układem przestrzennym, fizjograficznym i przyrodniczym,
- przestrzegania wymogów konserwatorskich w użytkowaniu i zagospodarowywaniu obiektów stanowiących przedmiot ochrony konserwatorskiej.

2.4. Obiekty i obszary prawnie chronione - szczególne formy ochrony przyrody

- a) Na obszarze gminy Dubicze Cerkiewne obszarami i obiektami prawnie chronionymi (o szczególnej formie ochrony) są :
- 2 rezerваты przyrody - Czechy Orłańskie i Starzyna,
 - obszar chronionego krajobrazu „Puszcza Białowieska”,
 - pomniki przyrody - 14 pojedynczych drzew oraz dwa głązy narzutowe,
 - użytki ekologiczne obejmujące 15 wydzielonych obszarów stanowiących ekosystemy bagienne.

Obiekty i obszary o wyżej określonych formach ochrony zostały omówione szczegółowo w punkcie 1.8 „uwarunkowań” oraz także pokazane graficznie na mapie uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego w skali 1 : 25 000 niniejszego studium.

- b) Podstawowy kierunek zagospodarowania w/w obiektów i obszarów to :
- zachowanie przed likwidacją i degradacją z jednoczesnym dopuszczeniem możliwości kształtowania zarówno pod względem jakościowym jak i przestrzennym,
 - zapewnienie właściwego funkcjonowania i ciągłości układów ekologicznych.
- c) Realizacja w/w kierunków zagospodarowania wymagać będzie, w szczególności :
- opracowania planów lub studiów tych obszarów i wdrażanie ich ustaleń lub zasad zagospodarowania określonych w powołujących je aktach prawnych, a następnie do decyzji administracyjnych o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu,
 - podniesienia stopnia ochronności Puszczy Białowieskiej (w tym i części położonej na terenie gminy Dubicze Cerkiewne),
 - tworzenia nowych rezerwatów przyrody, pomników przyrody oraz innych form ochrony przewidzianych ustawą o ochronie przyrody, z obowiązkiem wprowadzania ich do planów miejscowych zagospodarowania przestrzennego.

2.5. Kierunki ochrony sanitarnej środowiska

2.5.1. Kierunki i zadania w zakresie ochrony wód powierzchniowych i podziemnych

- a) Kierunki ochrony wód powierzchniowych i podziemnych to :
- uzyskanie i utrzymanie II klasy czystości wód rzeki Orlanki i innych cieków wodnych na terenie gminy wymienionych w punkcie 2.1a (sieć dolin rzecznych),
 - utrzymanie nienaruszalnego przepływu biologicznego (Q_n) w podstawowych przekrojach rzek SNQ - 95 % :
 - rzeka Orlanka (uj. rz. Białej) - $0,24 \text{ m}^3/\text{sek}$
 - rz. Orla - kanał Istok - $0,042 \text{ m}^3/\text{sek}$
 - kanał Koryciska - $0,126 \text{ m}^3/\text{sek}$
- b) Realizacja w/w kierunków wymagać będzie, w szczególności :
- zakazu odprowadzania do wód powierzchniowych (rzek) i gruntu ścieków sanitarnych i przemysłowych w wielkościach, które nie zapewniają utrzymania obowiązującej klasy czystości tych wód,
 - budowy oczyszczalni ścieków i sieci kanalizacyjnej, we wsi gminnej Dubicze Cerkiewne ew. stacji kontenerowych wspólnych dla zespołów wsi zwodociagowanych oraz dla terenów rekreacyjnych koncentrujących się w rejonie zbiornika wodnego „Dubicze Cerkiewne” i Puszczy Białowieskiej z późniejszym wywozem tych nieczystości do punktu zlewnego projektowanej do realizacji oczyszczalni komunalnej wsi Dubicze Cerkiewne,
 - ochrony sanitarnej ujęć wód dla celów komunalnych i przemysłowych zgodnie z ustaleniami obowiązujących stref ochronnych - bezpośredniej oraz pośredniej wewnętrznej i zewnętrznej,
 - wykorzystania dla celów gospodarczych i rolniczych wód stanowiących wyłącznie nadwyżki ponad przepływ biologiczny (Q dyspozycyjne) - rz. Orlanka przy ujściu Białej (poza granicami gminy) charakteryzuje się deficytem ($-0,02 \text{ m}^3/\text{sek}$), kanał Koryciska $+0,031 \text{ m}^3/\text{sek}$ a kanał Istok $+0,01 \text{ m}^3/\text{sek}$, co może warunkować potrzebę realizacji zbiorników małej retencji wodnej na ciekach wodnych obszaru gminy Dubicze Cerkiewne. Przewiduje się realizację zbiorników wodnych - na rzece Orlance w Czechach Orlańskich i na rzece Policznej w Wojnowce.

2.5.2. Kierunki ochrony sanitarnej powietrza atmosferycznego

a) Kierunki ochrony powietrza atmosferycznego to :

- przeciwdziałanie wzrostowi zanieczyszczeń powietrza głównie produktami pochodzącymi z procesów energetycznych, przemysłowych oraz komunikacji (zwłaszcza pyłów zawieszonych, dwutlenku siarki oraz azotu i ołowiu),
- poprawa warunków życia ludzi zamieszkałych na terenach będących w zasięgu oddziaływania zanieczyszczeń lub w jednostkach osadniczych o dużej koncentracji lokalnych źródeł ciepła.

b) Realizacja w/w kierunków wymagać będzie, w szczególności :

- obowiązku stałego monitoringu atmosfery jako podstawy ustalania lokalnych, jednostkowych norm emisji zanieczyszczeń lub ich likwidacji w formie wydawanych decyzji przez odpowiednie jednostki urzędów państwowych i samorządowych,
- wydawania nakazów instalowania urządzeń do redukcji zanieczyszczeń oraz zmian profilu i technologii produkcji w obiektach stanowiących główne źródła zanieczyszczeń a nie rokujących zmniejszenia emisji pyłów i gazów,
- stosowania nowych nośników energetycznych (gazu ziemnego i płynnego, oleju opałowego, energii elektrycznej) o mniejszej uciążliwości dla środowiska zwłaszcza w obrębie obszaru chronionego krajobrazu Puszczy Białowieskiej oraz we wsiach nie wymagających obsługi z systemu scentralizowanego,
- utrzymania zasady, że ponadnormatywna uciążliwość sanitarna zakładów powinna mieścić się w granicach własnych działek,
- utrzymania dobrego stanu dróg kołowych, a zwłaszcza drogi wojewódzkiej nr 691 Hajnówka - Dubicze Cerkiewne - Kleszczele, łącznie z zachowaniem płynności ruchu na tych drogach, szczególnie w obrębie obszarów zabudowanych,
- przestrzegania dopuszczalnych wartości stężeń substancji zanieczyszczających w powietrzu określonych w załączniku nr 1 do rozporządzenia Ministra OŚNiL z dnia 28 kwietnia 1998r. (poz. 355) stanowiącym „listę substancji zanieczyszczających, dopuszczalne wartości stężeń tych substancji w powietrzu oraz czas ich obowiązywania wymienionych w L.p. 1-25 i ozon.

2.5.3. Kierunek ochrony ludzi i środowiska przed hałasem i wibracjami

- a) Kierunek ochrony w w/w zakresie dotyczy: minimalizacji poziomu hałasu i wibracji głównie w obszarach stałego pobytu ludzi i rekreacji.
- b) Realizacja w/w kierunku wymagać będzie, w szczególności :
- eliminacji z obszarów zamieszkałych źródeł hałasu o ponadnormalnym natężeniu poprzez zabezpieczenia techniczne lub zmianę technologii i urządzeń,
 - przestrzegania zasady, iż hałas i wibracje przekraczające dopuszczalne poziomu nie mogą wychodzić poza obręb działki, na której są wytwarzane,
 - określania zasad i warunków sytuowania nowej zabudowy w stosunku do dróg o znacznej uciążliwości akustycznej, a w szczególności do drogi wojewódzkiej nr 691,
 - wykonywania prognoz oddziaływania projektowanej zabudowy i zagospodarowania terenów na etapie sporządzania miejscowych planów i na tej podstawie eliminowania zamierzeń planistycznych zagrażających środowisku,
 - uwzględniania w planach miejscowych zagospodarowania przestrzennego oraz decyzjach o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu norm dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku określonych w Tabeli 1 i 2 stanowiących załącznik do rozporządzenia Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 13 maja 1999r. (Dz.Ust. Nr 66, poz. 436).

Zgodnie z powyższym rozporządzeniem w odniesieniu do występującego rodzaju zainwestowania (przeznaczenia terenu) w gminie Dubicze Cerkiewne powinny obowiązywać następujące dopuszczalne poziomy hałasu :

Tabela nr 1

Lp.	Przeznaczenie terenu	Dopuszczalny poziom hałasu wyrażany równoważnym poziomem dźwięku A w dB					
		drogi lub linie kolejowe		pozostałe obiekty lub grupy źródeł hałasu		linie energetyczne	
		pora dnia - przedział czasu odniesienia równy 16go- dzinom	pora nocy - p.cz. odniesie- nia rów- ny 8 go- dzinom	pora dnia - p.cz. odn. równy 8 najmniej korzyst- nym godz. dnia	pora no- cy - p.cz. odn. równy 1 najmniej korzyst- nej godz. nocy	pora dnia - p.cz. odn. równy 16 go- dzinom	pora no- cy - p. czasu odniesie- nia rów- ny 8 godzi- nom
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	- tereny wypocz. re- kreacyjne - t. zabudowy miesz- kaniowej jednorod- zinnej - t. zabud. związanej ze stałym lub wielo- godzinnym pobytem dzieci i młodzieży - t. domów opieki	55	45	45	40	50	45
2.	- tereny zabudowy mieszkaniowej : • wielorodzinnej • jednorodzinnej z usługami rzemieślni- czymi • zagrodowej	60	50	50	40	50	45

2.5.4. Kierunki i zadania w zakresie ochrony ludzi i środowiska przed szkodliwym elektromagnetycznym promieniowaniem niejonizującym

a) Kierunek ochrony w w/w zakresie to:

zmniejszanie do minimum oddziaływania szkodliwego promieniowania niejonizującego na ludzi i środowisko przyrodnicze na terenie gminy.

b) Realizacja w/w kierunku wymagać będzie w szczególności :

- W przypadku potrzeby realizacji na terenie gminy nowych napowietrznych linii elektroenergetycznych WN należy ustalić ich przebieg

z zachowaniem wymogów ochrony ludzi i walorów środowiska przyrodniczego - na obszarach zabudowy mieszkaniowej oraz na obszarach występowania szpitali, żłobków, przedszkoli, internatów - składowa elektryczna elektromagnetycznego promieniowania niejonizującego o częstotliwości 50 Hz nie może przekraczać wartości 1 kV/m.

- dopuszczalne poziomy elektromagnetycznego promieniowania niejonizującego określa załącznik do rozporządzenia Ministra OŚZNiL z dnia 11 sierpnia 1998r. (Dz.Ust. Nr 107, poz.676).

Dopuszczalne poziomy określone w załączniku do w/w rozporządzenia nie stosuje się w miejscach niedostępnych dla ludzi.

2.5.5. Kierunki i zadania w zakresie ochrony powierzchni ziemi

- a) Kierunki ochrony powierzchni ziemi i racjonalnego wykorzystania jej walorów użytkowych w rozwoju gminy to :
 - ochrona powierzchni ziemi przed zanieczyszczeniami stałymi i płynnymi,
 - ochrona rolniczej przestrzeni produkcyjnej przed przeznaczeniem jej na cele inne niż rolnicze,
 - ochrona powierzchni ziemi przed negatywnymi skutkami powierzchniowej eksploatacji surowców mineralnych.
- b) Realizacja w/w kierunków wymagać będzie, w szczególności :
 - modernizacji i rozbudowy oraz dalszej eksploatacji zalegalizowanego wysypiska gminnego odpadów stałych położonego na gruntach wsi Dubicze Cerkiewne,
 - sukcesywnej likwidacji istniejących „dzikich” nieurządzonych wysypisk przy jednoczesnym tworzeniu nowego systemu organizacyjnego odbioru, transportu i utylizacji odpadów umożliwiającego odzysk surowców wtórnych (składowiska przejściowe typu kontenerowego),
 - unieszkodliwianie nieczystości płynnych (ścieków) z obszarów nie posiadających i nie przewidzianych do objęcia scentralizowanym systemem kanalizacji poprzez ich gromadzenie w lokalnych szczelnych zbiornikach, a następnie wywożenie do punktu zlewnego na oczyszczalni komunalnej wsi Dubicze Cerkiewne (po jej zrealizowaniu),
 - rozwiązań oczyszczania ścieków wspólnych dla zespołów wsi zwozdociągowanych lub zespołów rekreacyjnych poprzez budowę „małych” oczyszczalni ścieków w formie stacji kontenerowych,
 - zachowanie dotychczasowej struktury przestrzennej gruntów rolnych i leśnych z możliwością jej korygowania poprzez wprowadzanie doleśień wynikających z przyjętych w planie zagospodarowania

przestrzennego gminy granic polno-leśnych oraz z możliwością ekologicznego jej wzbogacania (polne drzewa, remizy, użytki ekologiczne itp.),

- utrzymania wartościowych intensywnie użytkowanych gruntów rolnych jako rolniczej przestrzeni produkcyjnej z ew. zachowaniem dotychczasowych form użytkowania i kierunków produkcji przy jednoczesnym prowadzeniu działań inspirujących na rzecz rozwoju rolnictwa ekologicznego,
- na etapie sporządzania planów miejscowych przyjmowania zwartych kompleksów gleb chronionych (od IIIb do IVb) za ogranicznik rozwoju budownictwa pozarolniczego z zastosowaniem ustawowych przepisów,
- ochrony systemu drenażowego użytków ornych przed ich zabudową kubaturową z uwagi na możliwość przerwania układu podziemnych przewodów i zakłócenia jego funkcjonowania,
- podnoszenia jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej poprzez dalszą regulację stosunków wodnych na gruntach ornych i użytkach zielonych,
- racjonalnej eksploatacji zarejestrowanego złoża piasków „Czechy Orlańskie” oraz złoża piasku ze żwirem „Jelonka” z zachowaniem wymogów określonych w ustawie z dnia 4 lutego 1994r. - Prawo geologiczne i górnicze - Dz.U. nr 27, poz.96,
- w ramach istniejących 25 punktów eksploatacji surowców mineralnych na terenie gminy niektóre z nich kwalifikują się do sukcesywnej rekultywacji, głównie o kierunku leśnym lub rolnym a pozostałe punkty o dobrych zasobach jakościowych i ilościowych należy pozostawić do dalszej eksploatacji na lokalne potrzeby indywidualnego budownictwa i drogownictwa,
- zachowania w dotychczasowym użytkowaniu terenów uznanych za „obszary perspektywicznego występowania złóż kruszywa naturalnego grubego i drobnego dla potrzeb lokalnych” - obszar w rejonie Dubicz Cerkiewnych i Jelonki.

3. KIERUNKI I ZASADY OCHRONY I WZBOGACANIA ŚRODOWISKA KULTUROWEGO GMINY

Kierunki niniejsze obejmują: ochronę obiektów zabytkowych i o charakterze zabytkowym, ochronę stanowisk archeologicznych oraz tworzenie nowych wartości kulturowych w procesie zabudowy i zagospodarowywania terenów.

3.1. Ochrona obiektów zabytkowych ujętych w rejestrze zabytków oraz obiektów o charakterze zabytkowym nie wpisanych do rejestru zabytków wymagać będzie :

- a) stosowania w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego ustaleń uzgodnionych z Podlaskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków, chroniących je przed likwidacją, dewastacją i zmianami naruszającymi walory zabytkowe,
- b) egzekwowania w decyzjach o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenów, na których występują obiekty zabytkowe i o charakterze zabytkowym, ustaleń zawartych w planach miejscowych, a w przypadku ich braku w opiniach i uzgodnieniach konserwatorskich,
- c) uzgadniania z Podlaskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków projektów budowlanych dotyczących remontów i modernizacji obiektów zabytkowych i ich otoczenia,
- d) kontroli obiektów zabytkowych i o charakterze zabytkowym w ramach nadzoru budowlanego, obligujących właścicieli, użytkowników i zarządców do utrzymania ich w należyтым stanie technicznym,
- e) współpracy między właścicielami obiektów, władzami gminy i Państwową Służbą Ochrony Zabytków na rzecz utrzymania obiektów w dobrym stanie technicznym i właściwych formach użytkowania poprzez system pomocy finansowej i organizacyjnej,
- f) inwentaryzacji obiektów przewidywanych do rozbiórki lub przeniesienia o zakresie określonym przez Podlaskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków,
- g) uzgadniania lub opiniowania zamierzeń prowadzenia prac porządkowych na cmentarzach przez Podlaskiego Konserwatora Zabytków, przed ich podjęciem.

3.2. Ochrona stanowisk archeologicznych wymagać będzie :

- a) wprowadzenia odpowiednich ustaleń w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego (obejmujących miejsca ich występowania) o ich ochronie przed dewastacją lub likwidacją,
- b) egzekwowania w/w ustaleń planów miejscowych w wydanych na ich podstawie decyzjach o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenów,

- c) w przypadku wystąpienia konieczności przeznaczenia terenów ze stanowiskami archeologicznymi na ważne cele publiczne, należy w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego lub decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu ustalić sposób postępowania uzgodniony z Konserwatorem Zabytków Archeologicznych w Białymstoku,
- d) ustalenia w planach miejscowych oraz decyzjach o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, obowiązku zawiadamiania służb archeologicznych o natrafieniu na obiekty nieznanego pochodzenia, podczas prowadzenia prac ziemnych,
- e) w miarę możliwości zlecenia przez Zarząd Gminy Konserwatorowi Zabytków Archeologicznych w Białymstoku rozpoznania archeologicznego obszaru gminy, dotychczas nie objętego badaniami.

3.3. Tworzenie nowych wartości kulturowych w procesie zabudowy i zagospodarowania terenów wymagać będzie :

- a) kultywowania regionalnych form zabudowy oraz tradycji konstrukcyjnych i materiałowych,
- b) dążenia do indywidualizowania form zabudowy i zagospodarowania przestrzeni publicznych, w dostosowaniu do otaczającej zabudowy i krajobrazu,
- c) wprowadzenia stosownych ustaleń w planach miejscowych oraz decyzjach o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, dotyczących wyżej wymienionych działań.

4. KIERUNKI I ZADANIA ROZWOJU INFRASTRUKTURY SPOŁECZNEJ I OBSZARÓW DLA TYCH POTRZEB

4.1. Tendencje demograficzne

- a) Uwzględniając dotychczasową tendencję demograficzną w gminie, prognozuje się dalsze sukcesywne zmniejszanie się jej zaludnienia, które w poszczególnych etapach okresu perspektywicznego może kształtować się następująco:
 - 2005r. - 2.000 osób
 - 2010r. - 1.800 osób
- b) W strukturze ludności należy oczekiwać :
 - niskiego wskaźnika ludności w wieku przedprodukcyjnym, z dalszą tendencją spadkową,
 - dalszego spadku wskaźnika ludności w wieku produkcyjnym,
 - dużego udziału grupy ludności w wieku poprodukcyjnym, z dalszą tendencją zwyżkową.

- c) Proces starzenia się ludności oraz wyludniania się wsi spowoduje konieczność :
- podjęcia działań związanych z budową systemu zabezpieczeń społecznych,
 - ukierunkowywanie instrumentów polityki rolnej na powstawanie dużych gospodarstw,
 - zagospodarowywanie substancji mieszkaniowej pozbawionej użytkowników.

4.2. Kierunki przekształceń i rozwoju mieszkalnictwa

- 1) Z prognozy demograficznej wynika, że na terenie gminy nie wystąpi generalnie większa potrzeba ilościowego wzrostu zasobów mieszkaniowych.
- 2) Kierunkami działań w zakresie mieszkalnictwa będą głównie: modernizacja istniejącej zabudowy, wymiana budynków w złym stanie technicznym, wyposażanie mieszkań w urządzenia i instalacje techniczne, a w niektórych wsiach realizacji nowej zabudowy.

Zasadniczym problemem będzie zagospodarowanie opuszczonych budynków mieszkaniowych. Obiekty te mogą być adaptowane między innymi na potrzeby rekreacji, tj. budownictwa letniskowego.

- 3) Główne zadania w zakresie mieszkalnictwa to:
 - a) utrzymanie, modernizacja, wymiana i uzupełnianie zabudowy mieszkaniowej w wolnych przestrzeniach istniejących między zabudową (plomby),
 - b) realizacja zabudowy mieszkaniowej na terenach wyznaczonych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego,
 - c) wyznaczanie w miarę potrzeb nowych terenów budownictwa mieszkaniowego oraz mieszkaniowo-usługowego w trybie planowania miejscowego; w studium wskazano w większych wsiach kierunki rozwoju terenów pod mieszkalnictwo i usługi,
 - d) wykorzystanie opuszczonych siedlisk rolniczych na letniska indywidualne poprzez dokonanie odpowiednich zapisów w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego,
 - e) rozwój systemów infrastruktury technicznej podnoszącej standard mieszkań i zamieszkania ludności.

4.3. Kierunki przekształceń i rozwoju usług

- 1) Obsługa ludności na poziomie ponadpodstawowym w zakresie : szkolnictwa średniego, lecznictwa zamkniętego i specjalistycznego, kultury, sportu kwalifikowanego, specjalistycznego handlu i rzemiosła, administracji powiatowej, wymiaru sprawiedliwości, ubezpieczeń i innych realizowana będzie w Hajnówce.

- 2) Obsługa ludności w zakresie podstawowych usług komunalnych:
administracji, szkolnictwa, zdrowia, kultury, sportu i innych usług zlokalizowanych w sieci osadniczej terenów wiejskich, wobec malejącej liczby ludności gminy, pozostanie na obecnym poziomie, natomiast wzrastać będzie jej strona jakościowa.

Wzrost liczby ludności w wieku poprodukcyjnym spowoduje zwiększenie zapotrzebowania na miejsca w placówkach opieki społecznej.

- 3) Główne zadania w zakresie usług komunalnych to :

- a) Zabezpieczenie w budżetach gminy odpowiednich środków finansowych na utrzymanie, modernizację i ewentualną rozbudowę obiektów i urządzeń służących ludności :

- Urzędu Gminy w Dubiczach Cerkiewnych,
- Szkoły podstawowej wraz z oddziałami przedszkolnymi w Dubiczach Cerkiewnych,
- Szkoły gimnazjalnej w Orli (obsługującej obszar dwu gmin),
- Utworzenia gimnazjum w Dubiczach Cerkiewnych,
- Gminnego Ośrodka Zdrowia w Dubiczach Cerkiewnych,
- Gminnego Ośrodka Kultury w Dubiczach Cerkiewnych oraz świetlic wiejskich w miejscowościach: Czechy Orlańskie, Dubicze Tofiłowce, Długi Bród, Grabowiec, Istok, Jagodniki, Jelonka, Koryciski, Stary Kornin, Werstok, Witowo i Wojnówka,
- Biblioteki w Dubiczach Cerkiewnych oraz filii w Starym Korninie,
- Boisk sportowych w miejscowościach: Dubicze Cerkiewne, Stary Kornin, Witowo i Istok,
- Remiz OSP w miejscowościach : Dubicze Cerkiewne, Dubicze Tofiłowce, Stary Kornin, Koryciski oraz magazynku na sprzęt p.poż. w Jelonce (ew. realizacja remizy),
- zbiorników wodnych przeciwpożarowych w miejscowościach: Dubicze Cerkiewne, Długi Bród, Grabowiec, Jagodniki, Witowo i Wojnówka.

- b) Tworzenie warunków do zagospodarowania nieużytkowych komunalnych obiektów i terenów usługowych oraz innych przewidzianych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, pod kątem rozszerzenia funkcji użytkowej oraz zmiany przeznaczenia w zależności od potrzeb oraz warunków urbanistycznych i przyrodniczych.

Przedmiotem zmiany przeznaczenia oraz rozszerzenia funkcji mogą być między innymi obiekty i tereny zlikwidowanych szkół, handlu i inne.

Wymagać to będzie, w zależności od występujących potrzeb, opracowania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.